
FORMY WSPÓŁDZIAŁANIA
PRZESTĘPNEGO
(ZJAWISKOWE FORMY POPEŁNIENIA
PRZESTĘPSTWA)

sprawcze

- *sprawstwo pojedyncze*
- *współsprawstwo*
- *sprawstwo kierownicze*
- *sprawstwo polecające*

niesprawcze

- *podżeganie*
 - *pomocnictwo*
-

PODŻEGANIE

- art. 18 § 2 kk: odpowiada za podżeganie, kto chcąc, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, nakłania ją do tego
 - definicja: nakłanianie innej osoby do dokonania czynu zabronionego w zamiarze aby zrealizowała ona znamiona określonego typu czynu zabronionego
-

-
- Podżeganie - odrębny czyn zabroniony o samodzielnych znamionach
 - stwierdzenie bezprawności czynności podżegania = naruszenie innej normy sankcjonowanej od tej, która decyduje o bezprawności zachowania sprawcy bezpośredniego
 - podżeganie: art. 18 § 2 kk w zw. z odpowiednim przepisem części szczegółowej KK lub przepisu karnego pozakodeksowego
-

OPIS ZNAMION PODŻEGANIA

- podmiot podżegania
 - strona przedmiotowa
 - strona podmiotowa
 - przedmiot podżegania
-

PODMIOT PODŻEGANIA

- jest to zawsze przestępstwo powszechne
 - nie występuje problem z przypisaniem odpowiedzialności nakłaniającemu do popełnienia przestępstwa indywidualnego
 - art. 21 § 2 kk: Jeżeli okoliczność osobista dotycząca sprawcy, wpływająca chociażby tylko na wyższą karalność, stanowi znamię czynu zabronionego, współdziałający podlega odpowiedzialności karnej przewidzianej za ten czyn zabroniony, gdy o tej okoliczności wiedział, chociażby go nie dotyczyła
-

STRONA PRZEDMIOTOWA

- nakłanianie innej osoby do popełnienia czynu zabronionego
 - nie jest techniczną formą wykonania czynu zabronionego poprzez nakłonienie innej osoby do jego popełnienia
 - odrębny typ czynu zabronionego charakteryzujący się własnymi znamionami
 - dokonanie podżegania jest uniezależnione od podjęcia przez osobę nakłanianą czynności zmierzających do dokonania czynu, do którego była nakłaniana
-

-
- Kiedy dochodzi do dokonania podżegania?
 - ujęcie wąskie (A. Wąsek): dokonanie w chwili dokonania czynu zabronionego przez bezpośredniego sprawcę
 - ujęcie szerokie (A. Zoll): dokonanie w chwili zakończenia przez podżegacza czynności nakłaniania, niezależnie czy osoba nakłaniana podjęła w wyniku podżegania zamiar popełnienia czynu zabronionego (charakter formalny)
-

-
- ujęcie pośrednie (P. Kardas): dokonanie w chwili, gdy osoba nakłaniana podjęła w wyniku podżegania zamiar (decyzję) popełnienia czynu zabronionego, z tym, że dla dokonania podżegania nie ma znaczenia dokonanie czynu przez sprawcę bezpośredniego
 - skutek: wywołanie u osoby nakłanianej zjawiska psychicznego w postaci zamiaru popełnienia czynu zabronionego
-

-
- **NAKŁANIANIE:**
 - tylko do konkretnego typu czynu zabronionego (nie do przestępstwa w ogóle)
 - tylko do naruszenia dobra prawnego zindywidualizowanego podmiotu tj. osoby lub kręgu osób (ale nie bliżej nie określonych osób)
 - możliwe zarówno do przestępstw umyślnych i nieumyślnych
 - możliwe tylko w formie działania
-

STRONA PODMIOTOWA

- Podżegacz musi działać z zamiarem bezpośrednim
 - podżeganie do przestępstw nieumyślnych - nie ma przeszkód do przyjęcia odpowiedzialności podżegacza, jeżeli działa on z zamiarem bezpośrednim (podżeganie właściwe)
 - jeśli podżegacz nie nakłania z zamiarem bezpośrednim - brak wypełnienia znamion strony podmiotowej
-

-
- Podżeganie do przestępstw o mieszanej stronie podmiotowej:
 - 1) podżegacz obejmuje zamiarem zarówno umyślny czyn wyjściowy jak i nieumyślne następstwo
 - 2) podżegacz obejmuje swoim zamiarem bezpośrednim jedynie umyślny czyn wyjściowy, nie obejmuje nim jednak nieumyślnego następstwa
-

PRZEDMIOT PODŻEGANIA

- podżegacz nie atakuje dobra prawnego w sposób określony w danym przepisie części szczególnej Kodeksu karnego, jedynie inicjuje proces, którego rezultatem jest powstanie zamiaru u sprawcy bezpośredniego, a może być dokonanie zamachu na dobro prawne chronione przez dany typ czynu zabronionego
-

-
- Kwestie do rozważenia:
 - krzyżowanie się form zjawiskowych i postaci stadialnych - czy podżeganie może być popełnione w formie usiłowania?
 - odpowiedzialność karna za tzw. łańcuszkowe podżeganie
 - Różne rozwiązania w/w zagadnień w zależności od koncepcji interpretowania znamion podżegania
-

POMOCNICTWO

Odpowiada za pomocnictwo, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji - pomocnictwo z działania

odpowiada za pomocnictwo także ten, kto wbrew prawnemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zaniechaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie - pomocnictwo z zaniechania

definicja - art. 18 § 3 kk

PODMIOT POMOCNICTWA

- pomocnictwo z działania - przestępstwo powszechne (odpowiednio jak przy podżeganiu)
 - pomocnictwo z zaniechania - przestępstwo indywidualne - art. 2 KK: odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.
-

STRONA PRZEDMIOTOWA POMOCNICTWA

- polega na ułatwianiu innej osobie popełnienia konkretnego czynu zabronionego, uzupełnione przykładowym wyliczeniem czynności pomocniczych
 - pomocnictwo fizyczne a pomocnictwo psychiczne
-

STRONA PODMIOTOWA I PRZEDMIOT POMOCNICTWA

- zamiar bezpośredni
 - zamiar ewentualny (wynikowy)
 - PRZEDMIOT pomocnictwa - uwagi takie same jak przy podżeganiu
-

-
- Warunki konieczne pomocnictwa:
 - popełnienie przed lub w trakcie czynu -
rozróżnienie między pomocnictwem a
poplecznictwem (art. 239 kk) i paserstwem (art.
291-292 kk)
 - problematyka uczestnictwa koniecznego a brak
pomocnictwa (odpowiednio: podżegania)
-

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA PODŻEGACZA I POMOCNIKA

- Zasady ogólne:
 - odpowiedzialność w granicach zagrożenia przewidzianego za sprawstwo
 - odpowiedzialność w granicach umyślności lub nieumyślności niezależnie od odpowiedzialności pozostałych współdziałających - problematyka ekscesu
-

-
- Odstępstwa od zasad ogólnych:
 - Wymierzając karę za pomocnictwo sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary
 - jeżeli czynu zabronionego tylko usiłowano dokonać podżegacz lub pomocnik odpowiada jak za usiłowanie
 - jeżeli czynu zabronionego nie usiłowano dokonać sąd może w stosunku do podżegacza lub pomocnika zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary a nawet odstąpić od jej wymierzenia
-

PROWOKATOR

- Odpowiada jak za podżeganie, kto w celu skierowania przeciwko innej osobie postępowania karnego nakłania ją do popełnienia czynu zabronionego; w tym wypadku nie stosuje się art. 22 i 23 kk (brak czynnego żalu oraz możliwości złagodzenia kary lub odstąpienia od niej przy usiłowaniu i braku usiłowania)
-

-
- Legalność prowokacji przy tzw. czynnościach operacyjno - rozpoznawczych m.in. policji - uwagi do art. 19a ustawy o policji
 - W sprawach o przestępstwa określone w art. 19 ust. 1 w/ w ustawy czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawny nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej
-

CZYN CIĄGŁY

- Art. 11 § 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo.
 - § 2. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.
 - § 3. W wypadku określonym w § 2 sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.
 - Art. 12. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabroniony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego.
-

-
- przesłanki przyjęcia czynu ciągłego:
 - co najmniej dwa zachowania tego samego sprawcy
 - z góry powzięty zamiar
 - krótkie odstępy czasu
 - tożsamość pokrzywdzonego
-

-
- Zbieg przestępstw:
 - sprawca dopuścił się wielu czynów (w znaczeniu naturalnym)
 - relacja wielości czynów do wielości przestępstw - wielość przestępstw to wielość czynów ale wielość czynów to niekoniecznie wielość przestępstw
 - pozorny a pomijalny zbieg przestępstw a realny zbieg przestępstw
 - łączenie kar i środków karnych - art. 85 i nast. KK
-

CIĄG PRZESTĘPSTW

- art. 91 § 1. Jeżeli sprawca popełnia w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, sąd orzeka jedną karę określoną w przepisie stanowiącym podstawę jej wymiaru dla każdego z tych przestępstw, w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę.
 - § 2. Jeżeli sprawca w warunkach określonych w art. 85 popełnia dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, sąd orzeka karę łączną, stosując odpowiednio przepisy tego rozdziału.
 - § 3. Jeżeli sprawca został skazany dwoma lub więcej wyrokami za przestępstwa należące do ciągu przestępstw określonego w § 1, orzeczona kara łączna nie może przekroczyć górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, przewidzianego w przepisie stanowiącym podstawę wymiaru kary dla każdego z tych przestępstw.
-